

2. VRUCHTWISSELING

1. HET PRINCIPE VAN WISSELBOUW

Vruchtwisseling heeft een tweevoudig doel: ziekten voorkomen en de juiste hoeveelheid voedingsstoffen geven aan de planten.

Als u jaar in jaar uit dezelfde groenten teelt op hetzelfde tuinbed, kunnen de gewassen ziek worden of besmet raken door parasieten. Deze ziekten en plagen kunnen zich sterk ontwikkelen en heel wat schade aanrichten.

Een voorbeeld hiervan zijn de bodemcystenaaltjes die aardappelen aantasten. Ze kunnen lang overleven in de grond. Elk jaar dat er aardappelen op het perceel staan, schotelt u de aaltjes hun favoriete voedsel voor. Zo kunnen ze zich goed ontwikkelen en voortplanten. De schade wordt elk jaar groter. Het is dus niet verstandig om hetzelfde gewas elk jaar op dezelfde plek te verbouwen.

Ook groenten van dezelfde plantenfamilie, bijvoorbeeld bloemkool en broccoli, kweekt u in het best niet elk jaar op hetzelfde plantenbed. Ze zijn gevoelig voor dezelfde ziekten en plagen. De schimmel die vorig jaar uw bloemkool aantastte, vindt de broccoli van dit jaar ook wel lekker.

Deze problemen kan u gemakkelijk vermijden door elk jaar vruchtwisseling toe te passen. Dat betekent dat u verschillende teelten afwisselt zodat er heel wat jaren overheen gaan vooraleer een gewas opnieuw op dezelfde plaats terechtkomt. Zo ontmoedigt u belagers door hen oninteressante groenten aan te bieden. Hun ontwikkeling en voortplanting verlopen dan minder snel, zodat hun aantal – en dus ook de schade – afneemt.

Dit principe van vruchtwisseling is niet bepaald nieuw, het wordt al eeuwen toegepast. Zo'n schema opstellen en toepassen is eenvoudig als u de moestuin indeelt in percelen van gelijke grootte, en elk perceel op zijn beurt onderverdeelt in kleinere bedjes.

1.1. ZIEKTEN VOORKOMEN

Zet niet elk jaar verwante groenten (die tot dezelfde groep behoren) op hetzelfde perceel. Om te bepalen hoeveel tijd er zeker overheen moet gaan, kijken we naar alle mogelijke ziektes van alle families.

Knolvoet (een typische ziekte bij koolgewassen) bijvoorbeeld, kan lang in de grond blijven zitten. Voor kolenteelt moet dus een zesjarig vruchtwisselingsschema worden toegepast. Hetzelfde geldt voor erwten, die kunnen lijden aan een ziekte die wordt veroorzaakt door een worm die lang in de grond kan overleven. De moestuin wordt dus verdeeld in 6 gelijke delen, wat betekent dat 6 jaar verstrijkt voordat de erwten of de kolen weer op dezelfde percelen terechtkomen.

De andere bodemziektes zijn iets minder agressief. Vier jaar volstaat. Als u geen erwten of kolen verbouwt, kan u de moestuin in vier stukken verdelen, zonder percelen voor kolen en peulvruchten. De bonen kan u dan op een van de andere percelen zetten, bijvoorbeeld dat van de bladgroenten.

1.2. DE JUISTE HOEVEELHEID VOEDING

Voedingsstoffen worden aangevoerd via compost.

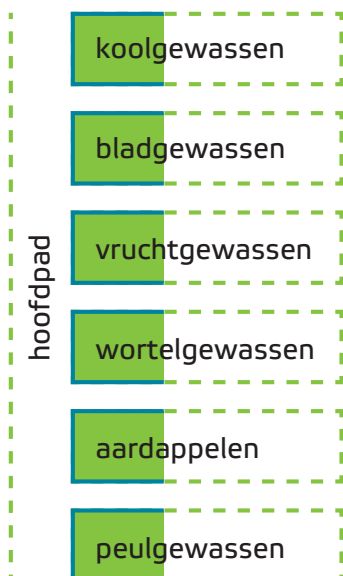
De groenten kunnen in groepen worden ingedeeld naargelang de hoeveelheid voedingsstoffen (vooral stikstof) die ze nodig hebben. Kolen hebben veel stikstof nodig, en dus een stevige lading compost. De dosering van de verschillende stoffen die in de teelaarde zitten, staat op de verpakking. De planten waarvan wij de wortels opeten, zoals worteltjes en rapen, hebben maar weinig stikstof nodig. Groenten met dezelfde stikstofbehoefte worden zo veel mogelijk bijeengezet op dezelfde percelen. Zo krijgt iedere plant wat hij nodig heeft, niet meer en niet minder. Het resultaat is een gezond gewas.

2. ZES GROEPEN

Op basis van deze twee kenmerken (verwantschap en stikstofbehoefte) kunnen we de verschillende groenten indelen in zes categorieën:

- **De koolgewassen**, die zeer gevoelig zijn voor knolvoet, omvatten bloemkool, broccoli, rode kool, witte kool, spruitjes, savooikool, koolrabi, Chinese kool, radijs, enz. Deze gewassen mogen nooit twee jaar na elkaar op hetzelfde bed worden gezaaid.
- **De bladgroenten** groeien doorgaans gedurende een korte periode. Dit geldt bijvoorbeeld voor kropsla, snijsla, snijbiet, selder, winterpostelein, enz.
- **De vruchtgewassen**, zoals courgette, pompoen en maïs, hebben veel compost nodig.
- **De wortelgewassen**, zoals ui, rode biet, pastinaak, venkel, hebben weinig voedingsstoffen nodig.
- **De peulgewassen**, zoals erwten en bonen, hebben helemaal geen meststoffen nodig.
- **De aardappel** vormt een afzonderlijke categorie.

Het eerste jaar ziet het schema er als volgt uit:

Het tweede jaar wordt elk gewas een perceel opgeschoven. De koolgewassen staan dan op het bedje van de peulgewassen, de bladgewassen op het bedje van de koolgewassen, enz.

Elk jaar schuift u elke groep groenten op naar het volgende perceel. U moet dus vier jaar (zonder de koolgewassen en de peulvruchten) of zes jaar tellen om opnieuw eenzelfde categorie op eenzelfde perceel te kunnen kweken. De periode om plagen af te remmen is dus vrij lang. U kan de compostering ook controleren en doseren naargelang de behoeften van elke groep groenten.

